

Valonian vuosikertomus 2021

Tämä on vuosikertomuksen saavutettava tekstiversio. Voit tutustua vuosikertomukseen kokonaisuudessaan: valonia.fi/vuosikertomus2021

Valonian toimintaa ohjaavan [Ohjelma 2030:n](#) toteutumista tullaan seuraamaan kolmen vuoden välein laadittavissa väliraporteissa. Vuosittain nostamme esille tunnuslukuja ja nostoja työn ja ohjelman etenemisestä, mutta väliraporteissa paneudumme laajemmin siihen, mitä toimenpiteitä on tehty ja millaisia vaikutuksia työllä on ollut. Samalla seurataan laajemmin sitä, miten kuntien kestävyystyö kolmen päätaavoitteen – hiilineutraali maakunta, monimuotoinen luonto, luonnonvarojen kestävä käyttö – osalta etenee.

Sisällys

Johdanto – uuden ohjelmakauden ensimmäinen vuosi takana.....	2
Hiilineutraali maakunta	4
Luonnon monimuotoisuus	6
Luonnonvarojen kestävä käyttö	9

Lisätiedot:

Anna Sampo
viestintävastaava, Valonia
anna.sampo@valonia.fi
040 197 2257

Maiju Oikarinen
viestintävastaava, Valonia
maiju.oikarinen@valonia.fi
040 529 9411

Johdanto – uuden ohjelmakauden ensimmäinen vuosi takana

Valonian uusi Ohjelma 2030 käynnistyi. Videolla kerromme, miten kunnat tulivat poikkeusvuoden aikana toimintaan mukaan. Miten ohjelmaa seurataan? Myös viestintätöihin on tullut uusia painotuksia ja hyviin, jaettaviin materiaaleihin panostetaan yhä enemmän. Ympäristökasvatuksen käsite on laajentunut yhä enemmän kattamaan muutakin kuin lasten ja nuorten luontokasvatusta.

[Valonian vuosikertomus 2021 – johdanto \(Youtube\)](#)

Vuosi 2021 kartalla

Karttaan on koottu olennaisimpia poimintoja kuntien kanssa tehdystä työstä vuonna 2021. Kartan sisällöt ovat saavutettavassa muodossa [Excel-tiedostossa](#).

Kartta ei kata kaikkea toimintaamme: kunnissa ja kuntien kanssa yhteistyössä tekemämme työn lisäksi merkittävä osa Valonian tilaisuuksista, materiaaleista, neuvonnasta ja viestinnästä on avointa ja tarjolla kaikille Valonian osallistumismaksun maksaneille kunnille.

Valonian talous vuonna 2021

Valonian rahoitus koostuu seuraavista lähteistä:

- Kuntaraha: Kuntien perusrahoitus Valonian osallistumismaksuina
- Hankeraha
- Muu hankeraha: Hankkeissa olevat muut omarahoitukset, säätiöt, yhdistykset jne.
- Valtion toiminta-avustukset: Energiaviraston ja Kuntaliiton avustukset energian- ja hankintaneuvontaan
- Tilaustyöt: erilliset toimeksiannot kunnilta tai muilta organisaatioilta

Taulukko 1 Valonian talous vuonna 2021

Teema	Kuntaraha	Hankeraha	Muu hankeraha	Valtion toiminta-avustukset	Tilaustyöt	Teema yhteensä
Seurannan ja viestinnän kehittäminen, verkostotoiminta, uusien hankkeiden suunnittelu, yleinen kestävä kehityksen työ	225004	4 640				229644
Hiilineutraali maakunta	26 028	224 498	48 487	55 000	1000	355 013
Luonnon monimuotoisuus	33 852	223 588	33 833		14 230	305 503
Luonnonvarojen kestävä käyttö	16 390	49 181		21 899	10 000	97 470
Koko toiminta yhteensä	301 274	501 907	82320	76 899	25 230	987630

Kuntien viranhaltijoille ja kuntapäätäjille suunnattua toimintaa vuonna 2021

Esimerkiksi koulutuksia, tapaamisia, neuvontaa, viestintää, tilaisuuksia ym.

Vesiensuojelu 58 kpl. Ilmasto 53 kpl. Liikkuminen ja logistiikka 37 kpl. Hankinnat 36 kpl. Luonnon monimuotoisuus: 15 kpl. Kiertotalous 13 kpl. Energia 10 kpl. Ympäristökasvatus 3 kpl.

Kunnille ja kuntalaisille tarjottua neuvontaa ja asiantuntijatyötä vuonna 2021

Luonnon monimuotoisuus 7 kpl. Ympäristökasvatus 1 kpl. Kiertotalous 11 kpl. Liikkuminen ja logistiikka 9 kpl. Ilmasto 20 kpl. Hankinnat 24 kpl. Energia 44 kpl. Vesiensuojelu 112 kpl.

Laadukkaampaa ja johdonmukaisempaa verkostotyötä

Vuoden 2021 aikana Valoniassa on panostettu entistä laadukkaampaan, johdonmukaisempaan ja kehitysvetoisempaan verkostotyöskentelyyn sekä Valonian vetämissä verkostoissa että verkostoissa, joissa Valonia on osallistujana.

[Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkoston](#) toiminta sai alkunsa vuonna 2018 ympäristöministeriön vesiensuojelun tehostamisohjelman rahoittamana hankkeena. Toimintaa jatkettiin saumattomasti hankkeen päättymisen jälkeen vuoden 2021 alusta alkaen. Verkoston yhtenä kantavana tavoitteena on tukea paikallistoimijoita vesiensuojelu- ja vesistökuunnostustyössä. Yhtenä tärkeänä paikallistason lenkinä on yhteistyö Varsinais-Suomen kuntien kanssa. Verkoston suunnitteluryhmässä on tällä hetkellä Salon ja Laitilan kaupunkien edustajat ja jatkossa tavoitteena on saada suunnitteluryhmään uudet kuntaedustajat parin vuoden välein. Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkosto toimii aktiivisesti Saaristomeren ja maakunnan sisävesien tilan parantamiseksi monella tasolla.

Vuoden 2021 aikana ympäristökasvatusyhteistyötä on vahvistettu uudistamalla alueen verkostotoimintaa. Aktiivisen koulujemme lähivedet -verkoston toimintaa ja yhteistyötä on kehitetty ja laajennettu Valonian koordinoimaksi [Varsinais-Suomen ympäristökasvatusverkostoksi](#). Verkosto kokoaa yhteen maakunnan ympäristökasvatustoimijoita ja asiantuntijoita ja mahdollistaa tiiviimmän yhteistyön alueen toimijoiden kesken. Verkosto kokoontuu neljä kertaa vuodessa ja yhteistyössä järjestetään lisäksi tapahtumia, koulutuksia ja vierailuja. Tavoitteena on myös tiivistää yhteistyötä, kuntien sivistystoimen edustajien ja oppilaitosten kanssa sekä parantaa tiedonkulkua opettajille verkoston jäsenten toiminnasta.

Viestinnän kehittämisen keskiössä kunnat ja vaikuttavuus

Vuoden 2021 viestinnässä keskityttiin toiminnan vaikuttavuutta ja uutta ohjelmaa tukevan viestintästrategian kehittämiseen. Viestinnän fokukseen otettiin erityisesti kuntaviestinnän kehittäminen – sekä se, kuinka Valonia voi tukea ilmasto- ja kestävä kehityksen viestinnässä kuntien viestintäresurssia, että se, millä keinoin Valoniasta voidaan viestiä kuntien viranhaltijoille entistä tehokkaammin. Tehokkaina viestintäkanavina on haluttu aiempaa vahvemmin tunnistaa myös kaikenlaiset vuorovaikutustilanteet, ja osana viestinnän seuranta tarkastellaan jatkossa muun muassa kuntien yhteydenottoja ja tilanteita, joissa Valonia on tarjonnut asiantuntija-apua ”kulisseissa”. Näissä luvuissa havaittava kasvu on vahva viesti siitä, että Valonian osaaminen tunnustetaan ja sitä osataan hyödyntää koko ajan vahvemmin, ja tämä on seurausta koko organisaation tekemästä monikanavaisesta ja laaja-alaisesta viestinnästä ja vuorovaikutustyöstä.

Mediaosumat vuonna 2021

- Osumia printtimediassa 272, josta Ekovinkkejä 177 kpl
- Osumia toimitetussa digimediassa 114, josta Ekovinkkejä 34 kpl

[Ekovinkki](#) on viikoittain maakunnan lehtiin lähetettävä pikku-uutinen, jonka avulla ilmastoaiheita käsitellään käytännönläheisesti ja konkreettisesti.

Hiilineutraali maakunta

Varsinais-Suomen ilmastotiekartta valmistui ja täydentämistä jatkettiin jo kevään aikana. Kuntien ilmastotapaamiset osoittautuivat mieluisaksi vertaistuen kanavaksi.

Yrityskentällä työtä tehtiin koulutusten, vuoropuhelun ja tiedonjaon keinoin. Kestävää liikkumista edistettiin erilaisin vuorovaikutuksellisin menetelmin useiden kuntien kanssa. Energianeuvonnassa keskityttiin taloyhtiöihin ja korjaus- ja energiaremonttien kiihdyttämiseen.

[Valonian vuosikertomus 2021 – hiilineutraali maakunta \(Youtube\)](#)

Vuonna 2021 käynnissä olleet hankkeet

- [GreenSAM – Green Silver Age Mobility](#)
- [Liikkumisen ohjaus Varsinais-Suomessa 2021](#)
- [SCALE-UP \(User-Centric and Data driven Solutions for Connected Urban Poles\)](#)
- [Kaarinan yritysten ilmastoteot](#)
- [Kuntien yritysneuvonta ilmastotoimien tukena](#)
- [Lähijakelupisteiden esiselvitys- ja kokeiluhanke Naantalissa](#)
- [HEAT – Participatory Urban Planning for Healthier Urban Communities](#)
- [Alueellinen energianeuvonta](#)
- [Energiatehokkuutta taloyhtiöihin](#)
- [Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia \(CANEMURE\)](#)
- [Ohjeistus laadukkaalle pyöräpysäköinnille](#)

Kunnille tukea kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelmien tekoon

Valonia toteutti [kävelyn ja pyöräilyn edistämisen suunnittelupohjan](#), jossa käydään läpi mm. olennaisia sidosryhmiä, kuntien eri sektoreiden välistä yhteistyötä, tavoitteita ja toimenpiteitä sekä vuorovaikutuksen paikkoja. Suunnittelupohjan avulla voidaan esimerkiksi laatia kävelyn ja pyöräilyn edistämisen työsuunnitelma usealle vuodelle eteenpäin. Suunnittelupohjaa kehitettiin tiiviissä yhteistyössä **Kaarinan**, **Liedon** ja **Uudenkaupungin** kanssa.

Joukkoliikenteen ikäystävällisyyttä edistettiin yhteistyössä Fölin kanssa

Yhteistyössä Turun seudun joukkoliikenne Fölin kanssa toteutettiin [Vie seniori bussiin -kampanja](#), joka kannusti ikäihmisten auttamiseen ja rohkaisemiseen Fölin käytössä. Yhteistyötä tehtiin laajasti eri järjestöjen ja yhdistysten kanssa Turussa. Yhdessä Fölin ja Turun Seudun Vanhustuki ry:n kanssa käynnistettiin aiemmin pilotoidun mentorointimallin pohjalta pysyvä fölikaveritoiminta. Kesällä järjestettiin kolmet Föli-treffit sekä retket Naantaliin ja Kuhankuonolle Kurjenrahkan kansallispuistoon. Ensimmäisen fölikaverikauden aikana kahdeksan vapaaehtoista senioria antoi opastusta Fölin käyttöön ainakin 250 ikäihmiselle ja toiminta jatkuu vuonna 2022.

[Video \(Youtube\): Moving closer to age-friendly mobility](#)

Tehokasta viestintää yhteistyössä kuntien kanssa

Varsinais-Suomen liikenneympäristökyselyyn saatiin kaiken kaikkiaan 3 197 vastaajaa kaikista Varsinais-Suomen 27 kunnasta.

Yrityksen ilmastotyön askeleet - työkirja pk-yritysten ilmastotyön tueksi

Kaarinan yritysten ilmastoteot -hankkeen aikana käytyjen keskusteluiden pohjalta koottiin työkirja helpottamaan pienten ja keskisuurten yritysten ilmastotyön käynnistämistä. [Yrityksen ilmastotyön askeleet -työkirja](#) auttaa oman toiminnan tarkastelun käynnistämässä sekä tunnistaa vaikuttavimmat toimet ja

askeleet kohti hiilineutraalia ja kestävästä liiketoimintaa, ja sitä voi käyttää esimerkiksi sisäisen tilannekartoituksen pohjana. Askelia tarkastellaan sekä ulospäin näkyvän asiakasrajapinnan että tuotannon näkökulmasta. Samoja teemoja käsiteltiin yrityskoulutussarjassa, johon osallistui yhdeksän kaarinalaista eri toimialoja edustavaa yritystä.

Materiaaleja ja julkaisuja vuodelta 2021

- [Turun seudun pyöräilykatsaus 2021](#)
- [Suunnittelupohja kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelmalle](#)
- [Yrityksen ilmastotyön askeleet – työkirja pk-yrityksen ilmastotyön käynnistämiseen](#)
- [Varsinais-Suomen liikenneympäristökysely 2021](#)
- [Menetelmiä ikäystävällisen kestävästä liikkumisen suunnitteluun \(GreenSAM\)](#)
- [Liikkumisen tietopankki Varsinais-Suomen liiton sivuille](#)
- [Ilmastoystävällistä liikkumista voi edistää niin kyläautoilla kuin työpaikan pyöräilytuella – tärkeää on yhteinen suunnittelu ja testaaminen \(Varsinais-Suomi Blogi\)](#)
- [Ilmastotyössä kannattaa kurottua omaa tonttia pidemmälle \(Varsinais-Suomi Blogi\)](#)
- [Taloyhtiöt painivat korjauspaineen ja hajallaan olevan tiedon ristipaineessa – apua energiatarvasta ja taloyhtiöfoorumeista \(Varsinais-Suomi Blogi\)](#)
- [Maakunnan ilmastotyössä tarvitaan aktiivista viestintää \(Varsinais-Suomi Blogi\)](#)
- [Senioriasukkaita houkuttelee joukkoliikenteen käyttäjiksi vertaistuella ja ikäystävällisyyteen panostamalla \(Varsinais-Suomi Blogi\)](#)
- [Varsinais-Suomessa päästöt vähenevät selvästi maan keskiarvoa ripeämmin \(Mediatiedote 31.5.2021\)](#)
- [Varsinais-Suomessa kerätään asukkaiden näkemyksiä liikenteestä \(Mediatiedote 2.11.2021\)](#)
- [Pk-yrityksiä kaivataan entistä vahvemmin mukaan ilmastotyöhön – kunnat tukena päästövähennyksissä \(Mediatiedote 14.12.2021\)](#)

Hiilineutraali maakunta -tiimi

Riikka Leskinen, Liisa Harjula, Miika Huhtala, Olli Haapanen, Marja Tommola, Paula Väisänen, Anna von Zweybergk

Luonnon monimuotoisuus

Helmi-kunnat tekivät yhteisenä rintamana luonnonhoitotöitä, kuten suon ennallistamista ja perinnemaiseman hoitoa. Myös metsätaloustoimijoita koottiin aiheen äärelle.

Vesistökuunnostusverkosto auttoi yhdistyksiä ja kuntia uusien projektien vauhdittamisessa. Vesistökuunnostuskurssi sai jättisuosion, virtavesien tilaa edistettiin suurissa ja pienissä kohteissa ja Saaristomereltä kerättiin laajasti kuunnostuskohdedataa.

[Valonian vuosikertomus 2021 – luonnon monimuotoisuus \(Youtube\)](#)

Hankkeet ja toiminta teemassa vuonna 2021

- [Varsinais-Suomen Helmikunnat](#)
- [Hyypäränharjun METSO-yhteistoimintaverkosto](#)
- [Lumoa yhteistyönä: kunnat, oppilaitokset ja työllistämispalvelut luonnon monimuotoisuutta vaalimassa](#)
- [Valuma-alue suunnittelu ja puun käyttö maa- ja metsätalouden vesienhallinnassa](#)
- [Virtaa kaupunkipuroihin – Kuninkojan kuunnostaminen](#)
- [Kalatalouden ympäristöohjelma](#)
- [Digitaalisen saavutettavuuden parantaminen virkistyspalveluissa](#)
- [Saaristomeren rannikon pienvedet](#)
- [Yhteistyöllä Loimijoki kuntoon](#)
- [Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkosto](#)
- [Varsinais-Suomen ympäristökasvatusverkosto](#)
- [Jätevesineuvontaa varsinaissuomalaisille](#)
- [Kiinteistökohtaisten jätevedenpuhdistamojen toimivuusseuranta](#)

Tilaustyöt:

- Paimion lampien vesiruttokartoitukset
- [Nuikonlahden ärviänpoiston kasvillisuusseuranta](#)
- Taimenpurojen seurantakoekalastukset
- [Naarjärven kasvillisuuskartoitus](#)
- Turun Vähäjoen koskikuunnostuksen suunnittelu
- [Raisiojoen Huhkonkosken kalatien rakentaminen](#)
- Hirvijoen kuunnostus Valtatiellä 8

Virtavesikuunnostuskurssi saavutti suursuosion

Valonian ja Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n järjestämän kurssin suosio osoitti, että vesistökuunnostuksiin liittyvälle koulutukselle on tarvetta.

Vuonna 2020 alkanut virtavesikuunnostuskurssi jatkui kevättalvella 2021 webinaareilla ja kesällä järjestettiin vertaisoppimiseen perustuvia maastokoulutuksia, joissa perehdyttiin purojen inventointiin ja kuunnostustarpeiden tunnistamiseen, kuunnostussuunnitteluun, virtavesien pohjelaimeihin ja metsäpurojen kuunnostukseen.

Kurssin postituslistalle ilmoittautui noin 500 aiheesta kiinnostunutta, webinaareissa oli keskimäärin 200 ja maastokurssikerroilla 14–20 osallistujaa. Kurssin 14 webinaaritallennetta on katsottu Youtubessa yhteensä 3920 kertaa, joista suosituinta videota 473 kertaa.

Lue lisää:

[Virtavesikurssin webinaarien materiaalit](#) (Kurssi käynnistyi vuonna 2020 ja 8 webinaaria järjestettiin vuonna 2021.)

[Purojen kunnostustarpeista kerätään tietoa puroinventoinneilla – asiantuntijat kouluttautuivat Hyyppäränharjulla](#)

Yli 120 kyselyvastausta kertoo Saaristomeren arvostuksesta

Saaristomeren pienvesien ja rannikkovesien kunnostustarpeita kartoitettiin heinä-elokuussa 2021 sekä maastokartoituksilla että karttapohjaisella kyselyllä. Kyselyllä kerättiin asukkailta, vapaa-ajan asukkailta, virkistyskäyttäjiltä ja muilta alueen toimijoilta Saaristomeren suojeluun potentiaalisia kunnostuskohteita. Vastauksissa korostui rehevöitymisen aiheuttamat ilmiöt, kuten vesikasvillisuuden runsastuminen ja matalien merenlahtien umpeenkasvu sekä veden likaantuminen ja samentuminen. Lisäksi vastaajat ilmoittivat useita kalojen liikkumista estäviä rakenteita, kuten tierumpuja, pengersiltoja ja patoja. Kyselyllä ilmoitettiin myös useita huomionarvoisia luontokohteita kuten tärkeitä lintualueita ja kalojen lisääntymisalueita.

Taulukko 2 Kyselyllä ilmoitetut kunnostustarpeet

Kohteen tyyppi	Havaintojen lukumäärä (kpl)
Kunnostustarve: flada, kluuvi tai matala merenlahti	87
Kunnostustarve: puro, noro, oja tai muu virtavesi	22
Vaelluseste, joka estää kalojen tai muiden vesieliöiden liikkumisen (esim. pato, tierumpu)	18
Havaintoja huomionarvoisista kohteista	15
Muut huomiot	9

[Lue lisää tulosraportista \(PDF\)](#)

[Kohdekyltit viestivät kunnostustoimista](#)

[Helmikunnat-hankkeessa](#) Valonia on tarjonnut hankekunnille apua luonnonhoitotöistä viestimiseen. Yhtenä viestinnän keinona on toteutettu infokylttejä, joita on pystytetty maastoon sitä mukaa, kun työt kunnostuskohteilla ovat edenneet. Kylteillä halutaan viestiä toimien tärkeydestä ja auttaa kulkijaa huomaamaan muutoksia luonnonympäristössä.

Lue lisää: [Kohdekylttejä Helmi-kohteisiin \(valokuvat kylteistä uutisen lopussa\)](#)

[Kemiönsaaresta löytyi uusi taimenjoki](#)

Saaristomeren rannikon pienvedet -hankkeessa kartoitettiin **Kemiönsaaren** virtavesien tilaa ja niiden kunnostustarpeita. Kartoitusten perusteella valikoiduissa puroissa toteutettiin syyskuun aikana sähkökoekalastuksia, joilla selvitettiin virtavesien kalastoa. Koekalastuksissa havaittiin, että Kemiönsaaren länsiosissa virtaavassa **Sunnanåssa** esiintyy luonnonvarainen meritaimenkanta. Havainto on merkittävä ja arvokas, sillä meritaimen on Suomessa arvioitu erittäin uhanalaiseksi lajiksi. Meritaimenen luonnonvarainen lisääntyminen osoittaa Sunnanån olevan paikallisesti arvokas virtaavan veden ympäristö. Uutinen Kemiönsaaren omasta taimenjoesta oli mieluisa paikallisille ihmisille ja yhteisöille.

Lue lisää: [Hyviä uutisia Kemiönsaaren virtavesien kartoituksista – Varsinais-Suomessa uusi taimenjoki! \(6.10.2021\)](#)

[Virma Kartta](#) esittelee laajan kattauksen Varsinais-Suomen retkikohteita

Varsinais-Suomen virkistys- ja retkeilykohdetietoa kokoava verkkosovellus [Virma Kartta](#) julkaistiin maaliskuussa 2021.

Sovelluksen taustalla olevassa [Virma-tietokannassa](#) on jo yli 1000 kohdetta eri puolilta maakuntaa ja sovellus tavoitti ensimmäisenä vuotenaan lähes 10 000 käyttäjää.

Valonia on ollut mukana palvelua kehittävässä [Digi-SAAPAS-hankkeessa](#) erityisesti viestinnällisellä roolilla toteuttamassa muun muassa sosiaalisen median markkinointia ja mediatiedottamista vuonna 2021.

Julkaisuja ja materiaaleja vuodelta 2021

- [Virtavesikunnostuskurssin webinaarisarja](#)
- [Rannikon pienvesien ja suojaisten lahtien kunnostus -webinaari](#)
- [Metsätalouden vesiensuojelu -webinaari](#)
- [Väylä- ja infrarakentamisen yhteydessä voidaan parantaa virtavesien tilaa \(Artikkeli Tie- ja liikennelehdessä\)](#)
- [Valtakunnallinen vesistö-kunnostuskoulutus: Kunnostuksia maatalouteen puroilla - esimerkkejä Varsinais-Suomesta \(webinaaritalenne\)](#)
- [Varsinais-Suomen kunnissa kunnostetaan luontokohteita Helmi-elinympäristöohjelman rahoituksella \(Mediatiedote 27.1.2021\)](#)
- [Uusi karttapalvelu esittelee laajan kattauksen Varsinais-Suomen retkikohteita \(Mediatiedote 25.3.2021\)](#)
- [Turussa, Paimiossa ja Salossa tehtävillä valuma-aluekunnostuksilla ja luonnonmukaisella vesienhallinnalla tavoitellaan monia hyötyjä \(Mediatiedote 6.4.2021\)](#)
- [Ruovikkoa raivataan nyt useilla merenlahdilla – linnustollisesti tärkeitä kohteita kuntoon syksyn aikana \(Mediatiedote 23.8.2021\)](#)
- [Kohdekytkejä Helmi-kohteisiin \(valokuvat kylteistä uutisen lopussa\)](#)
- [Raportti: Saaristomeren vesistö-kunnostuskohteiden kartoitus osallistavalla karttakyselyllä \(PDF\)](#)
- [Raportti: Kemiönsaaren virtavesien kartoitukset \(PDF\)](#)
- [Saaristomeren rannikon pienvedet -hankkeen loppuraportti \(PDF\)](#)

Luonnon monimuotoisuus -tiimi

Jarkko Leka, Katariina Yli-Heikkilä, Janne Tolonen, Jussi Aaltonen, Silja Ngobese, Miriam Sewón

Luonnonvarojen kestävä käyttö

Luonnonvarojen kestävä käyttö ja kiertotalouden teemoissa työskenneltiin vuonna 2021 muun muassa rakentamisen kiertotalouden, kirjastojen kiertotalousmahdollisuuksien ja jätehuollon parissa. Kunnat osallistuivat aktiivisesti myös koulutuksiin kestävästä julkisista hankinnoista.

Työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä Varsinais-Suomen liiton kanssa.

[Valonian vuosikertomus 2021 – luonnonvarojen kestävä käyttö \(Youtube\)](#)

Toiminta ja hankkeet teemassa vuonna 2021

- [CIRCWASTE – Kohti kiertotaloutta](#)
- [Circular Turku](#)
- [Kestävien ja innovatiivisten hankintojen alueellinen yhteistyö ja tuki](#)
- [Selvitys mahdollisuuksista kirittää kaupunkveja ja kuntia ilmasto- ja kiertotaloustoimissa](#)
- [Yrittäjien uudistumispolku](#)

Kunnille tukea ja koulutusta kestäviin hankintoihin

Kunnilla on hankintojen kautta alueellaan merkittävä ostovoima ja vaikuttamismahdollisuus.

Hankintapäätökset vaikuttavat myös ilmastopäätöihin, luonnonvarojen kulutukseen sekä muun muassa uudenlaisten kiertotalouden palveluiden kehittämiseen. Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen Keino-työssä hankinta-asiantuntijoiden verkostotapaamiset ovat vakiintuneet hyväksi tavaksi koota yhteen ajankohtaisia aiheita ja keskeisiä kysymyksiä. Vuoden aikana vastailtiin myös kuntien suoriin kysymyksiin muun muassa puhtaiden ajoneuvojen lainsäädäntöön liittyen. Lisäksi järjestettiin kolmiosainen [Kohti parempia hankintoja -koulutus](#), joka kokosi yhteen viranhaltijoita 15 kunnasta.

Koulutukseen ilmoittautui 15 eri kunnasta lähes 60 kuntien viranhaltijaa, jotka tekevät hankintoja oman toimensa ohessa.

Rakentamisen kiertotalouden kolmiosainen webinaarisarja tavoitti 150 kuulijaa

Lounais-Suomessa keskityttiin perkaamaan rakentamisen kiertotalouden moninaisuutta ja mahdollisuuksia [kolmiosaisessa webinaarisarjassa](#) marraskuun 2020 ja maaliskuun 2021 välillä. Alkusesäyksenä tapahtumasarjalle toimi Varsinais-Suomen liiton ja Valonian vuonna 2020 tilaama ja AFRY Finland Oy:n toteuttama selvitys, jossa tarkastellaan kiertotalouden mukaisen rakentamisen potentiaalia Lounais-Suomessa.

Valonia toi alueellista näkökulmaa Turun kiertotalouden tiekarttaproessiin

Turun kiertotalouden tiekartta – kohti resurssiviisasta yhteiskuntaa 2029 julkaistiin loppuvuodesta 2021 useiden toimijoiden laajan yhteistyön tuloksena. Mukana oli noin 200 asiantuntijaa julkisesta hallinnosta, yrityksistä sekä koulutuksen ja tutkimuksen puolelta. Valonia toi valmistelutyöhön alueellista näkökulmaa. Tiekartta viitoittaa reilua siirtymää kohti resurssiviisasta liikkumista ja rakentamista sekä energia-, ruoka- ja vesijärjestelmää. Kiertotalouden työtä toteutetaan kaupunkivetoisesti yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa.

Kiertotalouskoulutusta kirjastoille

Varsinais-Suomen alueen kirjastoille järjestettiin kiertotalousteemainen koulutussarja. Kirjastoille tarjottiin työkaluja kiertotalouden hyödyntämiseen kirjaston palveluiden markkinoinnissa ja viestinnässä sekä ideoita pajatoiminnan kehittämiseen. Kirjastojen toiminta perustuu lainaamiseen ja yhteiskäyttöön ja on siten kaikille tuttu, erinomainen esimerkki kiertotalouden toimintalogiikasta. Koulutukseen osallistui kymmeniä kirjastoalan ammattilaisia, pääosin Turusta mutta myös muista alueen kunnista.

[Lue lisää 22.6. julkaistusta uutisesta](#)

Materiaalit

- [Kiertotalous rakentamisessa -webinaarisarjan materiaalit](#)
- [Hankinnat osaksi kuntastrategiaa](#)
- [Kohti parempia hankintoja – kolmiosainen koulutus kunnille](#)
- [Turun kiertotalouden tiekartta](#)
- [Turun kaupunginkirjaston Kirjasto ja kiertotalous -videosarja](#)
- [Tiekartta valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi Lounais-Suomessa päivitettiin](#)
- [Rakennusteollisuudella näytön paikka kiertotalouden edistäjänä \(Anni Lahtela. Materiaalit kierto -blogi 12.4.2021\)](#)

Luonnonvarojen kestävä käyttö -tiimi

Riikka Leskinen, Anni Lahtela, Silja Ngobese, Miriam Sewón